

Παιδιά σε ΑΕΙ, ΤΕΙ, Μέση Εκπαίδευση βιώνουν στρες Εξετάσεων, τα Κόμματα στρες Εθνικών Εκλογών και οι ποδοσφαιρόφιλοι στρες EURO-2012...

Το λαϊκό τραγούδι περιγράφει εύστοχα τη σχέση ανάμεσα στον δάσκαλο που χρειάζεται το αστέρι του για να επιβεβαιωθεί επαγγελματικά και στον μαθητή που θέλει να διαπρέψει: «ο πιο καλός ο μαθητής ήμουν εγώ στην τάξη, κι δάσκαλοί μου με είχανε μη βρέξει και μη στάξει...» Και πάντοτε κάποιοι συμμαθητές θα υποβαθμίζουν τους «πρώτους» με χαρακτηρισμούς βαθμολαγνείας ή αποκαλώντας τους «φυτά» και «κοράκια».

Η αλήθεια είναι ότι η «πρωτιά» αναδεικνύει τους ζηλιάρηδες με το «σύμπλεγμα της αλεπούς» που... «όσα δεν φτάνει τα κάνει κρεμαστάρια» αλλά και την ιδιαιτερότητα της προσωπικότητας που γεύεται «την πίκρα της ...μοναξιάς» καθώς στερείται χαρές της καθημερινότητας στην προσπάθεια να ξεπεράσει αυτήν την ίδια την ισοπεδωτική καθημερινότητα!

Το σχολείο, όπως αργότερα το πανεπιστήμιο ή το ΤΕΙ αποτελούν μια πράξη στο καθημερινά εξελισσόμενο, πολύχρονο δράμα της ζωής όπου ισχύουν οι ίδιοι κανόνες: οι πολλοί μένουν στην αφάνεια και αρκούνται στην αναγνώριση που τους προσφέρει ένας περιχαρακωμένος κύκλος επιδόσεων, φίλων και θαυμαστών, μερικοί ξεφεύγουν από την αφάνεια, δεσπόζουν στο κέντρο της ομάδας απολαμβάνοντας όσα προσκομίζει η διαπίστωση ότι είναι ...χρυσές μετριότητες. Ελάχιστοι είναι εκείνοι που θέτουν ως στόχο την κορυφή, που θέλουν να διαπρέψουν, να ξεχωρίσουν, να πρωτεύσουν όντας έτοιμοι να υποστούν τις μύριες θυσίες, ταλαιπωρίες, πικρίες και στερήσεις ακόμη και την «καλοπροαίρετη» σκωπτική προσέγγιση των υπολοίπων συμμαθητών που έμμεσα τους προωθεί στην ψηλότερη κορφή του συμβολικού Όλυμπου διαφοροποιώντας τους από την υπόλοιπη ομάδα...

Κάθε φορά που συνομιλώ με παιδιά που πρωτεύουν διαπιστώνω ότι έχουν έντονο μέσα τους, πέρα από τον ψηλό δείκτη νοημοσύνης, και τη θεμελιακή ψυχοκίνηση της ανάγκης για αναγνώριση, διάκριση και επιτυχία!

Γονείς και παιδιά συχνά με ρωτούν «ο προικισμένος μαθητής, αυτός ή αυτή που σήμερα πρωτεύει σε εξετάσεις στο σχολείο ή σε πανελλήνια κλίμακα και αύριο θα εξελιχθεί σε μεγάλο επιστήμονα ή επιτυχημένο επιχειρηματία ή τεχνίτη, ο δημιουργικά προικισμένος έφηβος, γεννιέται ή γίνεται;»

Και χωρίς να με γοητεύουν οι «δελφικοί χρησμοί» απαντώ στερεότυπα: «και γεννιέται...και γίνεται!...»

Στη μορφοποίηση της συμπεριφοράς μας εμπλέκονται τρείς αλληλένδετοι παράγοντες: ο βιολογικός, ο ψυχολογικός και ο κοινωνιολογικός. Στο βαθμό που την ατομική μας συμπεριφορά την περιορίζουν, την επηρεάζουν και την διαμορφώνουν συγκεκριμένες βίο-ψυχό-κοινωνικές διεργασίες μοιάζουμε σαν άτομα...Με αλλά λόγια καλοί, μέτριοι και κακοί, μαθητές έχουν κοινό τον πυρήνα της υπαρξιακής τους ταυτότητας, είναι όλοι τους παιδιά μας και ταυτόχρονα είναι ο καθένας τους μια ανεπανάληπτη μονάδα!

Η διαμάχη ανάμεσα στους υποστηρικτές της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος στο θέμα της ποιοτικής και ποσοστιαίας σημασίας του ενός από τους δυο παράγοντες στην τελική διαμόρφωση, στην απόληξη που αποτελεί και επίδοση κάθε καλού, μέτριου ή κακού μαθητή είναι, σχεδόν, πανάρχαια. Γονείς, εκπαιδευτικοί και επιστήμονες της συμπεριφοράς προβληματιζόμαστε, ο καθένας για τους δικούς του λόγους με το θέμα.

Η αναδυομένη σε διεθνή κλίμακα θεώρηση των δυο παραγόντων, της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος, ως αλληλοεπιδρώντων και όχι ως προσθετικών για τη διαμόρφωση της συμπεριφοράς κάθε άτομου, μολονότι μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «Μακεδονική Λύση του Γόρδιου δεσμού» προσφέρει την απαιτουμένη σφαιρική, συνθετική άποψη για την ορθολογιστική αντικειμενική ανάλυση και αξιολόγηση της ατομικής ανθρώπινης συμπεριφοράς που χαρακτηρίζεται ως ΤΑΛΕΝΤΟ...

Ξεπερνώντας την ικανή δόση καλοπροαίρετης ειρωνείας που εμπεριέχει, πιστεύω ότι δίνει την απαραίτητη διάσταση στην συνεχιζόμενη επιστημονική διαμάχη των υποστηρικτών της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος άποψη του Άλμπερτ Αϊνστάιν που δήλωσε «Μεγαλοφυΐα είναι το άθροισμα δυο και μονό παραγόντων όπου το 1 τοις εκατό είναι η ευφυΐα και το 99 τοις εκατό ...ιδρώτας!»

Στο χώρο της Παιδείας στις επιστήμες, στις Τέχνες, στο Εμπόριο, στα Σπορ αναμφίβολα βοηθά το να γεννηθεί κανείς με ταλέντο, αλλά αυτό από μόνο του δεν φτάνει. Και αντίστροφα, καμιά κοινωνική διάκριση, μέσο ή μεροληψία, ακόμη και η κατάχρηση δεν μπορούν να αντικαταστήσουν το ταλέντο όταν αυτό λείπει...

Με άλλα λόγια ο πρώτος μαθητής, ο μεσαίος μαθητής όπως και ο τελευταίος ΚΑΙ γεννιέται ΚΑΙ γίνεται..

Τελικά, όμως, η ζωή του καθένα μας, από την αρχή ως το τέλος μας, αποτελεί μια ξέχωρη κουκίδα μέσα στα εκατομμύρια άλλων που στο σύνολό τους συνθέτουν «το μωσαϊκό», την προσωπογραφία ενός λαού. Ερχόμαστε στον κόσμο φορτωμένοι με κληρονομικές προδιαθέσεις που μας επιφύλαξε η φύση καθώς διάλεξε στη γονιμοποίηση του ωαρίου από το σπερματοζωάριο μερικά από τα χαρακτηριστικά του κάθε γονιού μας και δημιουργούμε βιώματα επηρεασμένοι από το κοινωνικό, το ψυχολογικό, το οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζούμε, δρούμε και ωριμάζουμε.

Στην υπαρξιακή ψυχολογία η ζωή αποτελεί μια παρένθεση που στοχεύει στην αναίρεση του προκαθορισμένου τέλους, στο να μετριάσει την άδικη μοίρα κάθε ζωντανού οργανισμού, με την παρεμβολή μιας σειράς νοημάτων και πράξεων που ελπίζουμε ότι θα απαλύνουν το σοκ της ανυπαρξίας.

Από τη στιγμή που γεννιόμαστε βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το θάνατο, από τη στιγμή που ανατέλλει στο στερέωμα των ανθρώπινων υπάρξεων η προσωπική μας ύπαρξη αρχίζει και ο αγώνας για δημιουργία πριν την αναπόφευκτη δύση...

Στο μέτρο που για την καθαρά οντολογική μας ύπαρξη πασχίζουμε να γεμίσουμε με νοήματα την παρένθεση της προσωπικής μας ζωής δημιουργούμε την προσωπική μας ιστορία διευρύνοντας τους κύκλους των γνωριμιών, δημιουργώντας καριέρες και κοινωνικές δραστηριότητες, συσσωρεύοντας υλικά αγαθά και απολαμβάνοντας την αναγνώριση.

Οι κοινωνίες (με εξαίρεση τις ουτοπίες όπως την ΠΟΛΙΤΕΙΑ του Πλάτωνα) και ιδιαίτερα η ψευδεπίγραφη σοσιαλδημοκρατία που μας ισοπεδώνει στον χαμηλότερο κοινό

παρονομαστή για αποφυγή δημιουργίας συμπλεγμάτων «κατωτερότητας» στους λιγότερο προικισμένους ελαχιστοποιεί και τις προσφορές σε ολάκερο το κοινωνικό σύστημα των πραγματικά προικισμένων και ταλαντούχων!

Πριν μερικές δεκαετίες στην Αμερική είχε επικρατήσει η άποψη να δίνεται μεγαλύτερη σημασία στον μαθητή που έχει αξιόλογες επιδόσεις σε συνδυασμό με πολλές κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και ΟΧΙ στον μαθητή που περιχαρακώνει τον εαυτό του αποκλειστικά στην πρωτιά των βαθμών. Πιστεύω ότι αυτή η τάση χρειάζεται να υιοθετηθεί από παιδιά και δασκάλους στο σύγχρονο ελληνικό παιδαγωγικό σύστημα γιατί έτσι θα προβληθεί στον 21ο αιώνα και η Ελλάδα ...

Φυσικά ποτέ δεν θα λείψουν από ανάμεσά μας «φυτά και κοράκια» που ανέκαθεν βηματίζουν στον ήχο ενός διαφορετικού...τυμπανιστή!

Οφείλουμε εμείς ως σώφρονες παιδαγωγοί, δάσκαλοι ΟΛΩΝ των βαθμίδων και στελέχη του κοινωνικού συστήματος, να τους αμείβουμε για τον κόπο και τις προσωπικές τους θυσίες που ευνοούν θετικά όλο το κοινωνικό σύστημα.

Του καθηγητή **Γιώργου Πιπερόπουλου**